

SM Nv18

Sverige N

P3/7 Nv18 2000/1

Ex 1

2000-10-03

SCB:s bibliotek

Box 24 300

S-104 51 STOCKHOLM

Svensk industri

Enligt företagsstatistik 1997 och 1998

Swedish manufacturing according to Structural Business

» i korta drag

Elektronikindustrin största delbranschen

Elektronikindustrin svarar för såväl det största produktionsvärdet som förädlingsvärdet inom svensk industri. Högst förädlingsvärde per anställd finns inom den kemiska industrin. Industriegrenarna har olika tyngdpunkt i olika delar av landet. Till exempel är elektronikindustrin koncentrerad till Stockholms län och transportmedelsindustrin till Västra Götalands län. I Skåne län finns en stor del av den svenska livsmedelsindustrin.

Det sammanlagda produktionsvärdet inom svensk industri var 1 173 miljarder kronor år 1997 och 1 241 miljarder kronor år 1998 enligt Företagsstatistiken. Förädlingsvärdet var 369 miljarder kronor år 1997 och 387 miljarder kronor år 1998. Bruttoinvesteringar i materiella anläggningstillgångar var 71 miljarder kronor år 1997 och 70 miljarder kronor år 1998.

Forsknings- och kunskapsintensiv industri dominerar

Den FoU-intensiva industrin har ökat markant de senaste åren, och dess andel av industrins produktionsvärde ligger nu över 20 procent. Den FoU-intensiva industrin tillsammans med den kunskapsintensiva svarar numera för hälften av den svenska industriproduktionen.

Ny undersökning

Uppgifterna är hämtade från Företagsstatistik 1997 och 1998.

Företagsstatistiken är en ny undersökning, som ersätter den tidigare ekonomiska redovisningen i Finansstatistiken och Industristatistiken. En företagsekonomisk redovisning av Företagsstatistiken görs i SM NV 11 Ekonomisk redogörelse för företagen. Skillnaden mellan siffrorna i SM NV 11 och SM NV18 beskrivs nedan under Fakta om statistiken.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Hans Björklund, SCB, tfn 019-17 64 48, hans.bjorklund@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1403-1663 Serie NV Näringsverksamhet – NV 18 SM 0001. Utgivet den 29 september 2000.

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Produktionsvärdet	3
Industrins förbrukning	3
Förädlingsvärdet	3
Arbetsproduktivitet	3
Arbetskraftskostnader	4
Investeringar	4
Stockholms län	4
Västra Götalands län	4
Skåne län	5
Tabeller	6
1. Produktionsvärde	6
2. Industrins förbrukning	6
3. Förädlingsvärde	7
4. Anställda och förädlingsvärde per anställd	7
5. Arbetskraftskostnader	8
6. Bruttoinvesteringar och investering per anställd	8
7. Stockholms län, strukturdata	9
8. Västra Götalands län, strukturdata	9
9. Skåne län, strukturdata	10
Fakta om statistiken	11
Detta omfattar statistiken	11
Definitioner och förklaringar	11
Så görs statistiken	11
Statistikens tillförlitlighet	11
Bra att veta	12
Jämförelse med Industristatistiken	12
Skillnader i förhållande till den företagsekonomiska redovisningen i SM NV 11	12
Annan statistik	13
Regional redovisning	13
EU-förordningen	13
Publicering	14
Summary and List of terms	15
Summary	15
List of terms	15

Statistiken med kommentarer

Produktionsvärdet

I tabell 1 presenteras produktionsvärdet för industrin 1997 och 1998 fördelat på delbranscher. Produktionsvärdet beräknas i Företagsstatistiken som nettoomsättningen justerat för lagerförändringar och aktiverat arbete för egen räkning samt övriga rörelseintäkter exklusive erhållna bidrag, valutakursvinster och reavinster samt med avdrag för inköp av handelsvaror.

Elektronikindustrin är den största delbranschen inom den svenska industrin, med den indelning som gjorts i tabell 1. Transportmedelsindustrin kommer på andra plats. Grupperingen enligt Ohlsson/Vinell härrör från en skrift från Industriförbundets förlag, Tillväxtens drivkrafter, vars författare var Lennart Ohlsson och Lars Vinell. Här kan noteras att den FoU-intensiva industrin nu ligger på 21 procent. Dessutom svarar den FoU-intensiva tillsammans med den kunskapsintensiva industrin för hälften av den svenska industriproduktionen. I Ohlsson/Vinells gruppering ingår inte gruvor och utvinning. Därav skillnaden i totalsiffran i tabellen. När Ohlsson/Vinell gjorde sin studie för femton år sedan svarade den FoU-intensiva industrin för 13 procent av produktionsvärdet. Den kunskapsintensiva industrin låg på ungefär samma nivå som nu, medan övriga sektorer hade något större andelar än nu.

I en rent funktionell redovisning av industrin skall i produktionsvärdet endast ingå värdet av industriell produktion samt hjälpverksamhet till industrin. Som framgår nedan, av Fakta om statistiken, är inte den funktionella redovisningen här rent branschren. En del övrig verksamhet ingår, som alltså egentligen inte skall räknas till industrin. I första hand är det fråga om handelsverksamhet, men även andra icke-industriella verksamheter ingår. I denna publikation används ändå begreppet industrins produktionsvärde om hela värdet enligt tabell 1.

Industrins förbrukning

I tabell 2 presenteras industrins förbrukning under 1997 och 1998 fördelat på delbranscher. Till industrins förbrukning räknas inte bara förbrukning av råvaror och förnödenheter utan även till exempel inköp av tjänster. Däremot ingår inte avskrivningar, räntor och liknande kostnader. Inte heller arbetskraftskostnader ingår. Största förbrukningen i förhållande till produktionsvärdet har stål- och metallindustrin, trävaruindustrin och livsmedelsindustrin, medan gruv- och utvinningsindustrin (knappast överraskande) har den lägsta andelen.

Förädlingsvärdet

I tabell 3 presenteras förädlingsvärdet för industrin år 1997 och 1998 fördelat på delbranscher. Förädlingsvärdet är lika med produktionsvärdet minus förbrukning enligt ovan.

Även när det gäller förädlingsvärdet står elektronikindustrin för det största värdet. Elektronikindustrin gick om maskinindustrin i Industristatistiken 1996, och detta verkar alltså inte vara någon tillfällighet. Grupperingen enligt Ohlsson/Vinell visar att den svenska industrin även när det gäller förädlingsvärdet går mot mer kunskaps- och FoU-intensiv verksamhet.

Arbetsproduktiviteten

Det finns olika sätt att mäta produktivitet. Ett vanligt sätt är att mäta arbetsproduktiviteten som förädlingsvärde genom antalet arbetade timmar. I tabell 4 har arbetsproduktiviteten mätts som förädlingsvärde genom antalet anställda enligt Företagsstatistiken. Anledningen till detta är att variabeln arbetade timmar i Företagsstatistiken tillhör de variabler, där tillförlitligheten, åtminstone för vissa branscher, inte är helt tillfredsställande. Det är dessutom så, att antalet anställda i Företagsstatistiken mäts som heltidsarbetande per år, vilket är ett sätt att mäta, som lämpar sig väl för produktivitetsberäkningar.

Den högsta arbetsproduktiviteten finns inom kemisk industri, medan den lägsta finns inom textilindustrin. Här kan sägas att det krävs en större arbetsproduktivitet i branscher, där stora investeringar görs i maskinutrustning och produktutveckling. Siffrorna är därför knappast förvånande. Av tabellen verkar det som om arbetsproduktiviteten ökat mellan åren. Detta är emellertid missvisande, eftersom en jämförelse mellan åren kräver en omräkning till fasta priser, vilket inte gjorts här. Det är dock anmärkningsvärt att produktiviteten minskar i vissa delbranscher mellan de båda åren.

Arbetskraftskostnader

I tabell 5 redovisas industrins arbetskraftskostnader år 1997 och 1998 fördelat på delbranscher. I arbetskraftskostnaderna ingår löner och sociala avgifter. Däremot ingår inte personalutbildning, personalvård och liknande. Sådana kostnader räknas till förbrukning ovan. Höga andelar arbetskraftskostnader har till exempel textilindustrin och metallvaruindustrin, medan kemisk industri har låga andelar.

Investeringar

I tabell 6 presenteras industrins investeringar 1997 och 1998 fördelat på delbranscher. Investeringarna är här bruttoinvesteringar utan avdrag för avyttringar. Begreppet bruttoinvesteringar används i nationalräkenskaperna som investeringar med avdrag för avyttringar. Begreppen är alltså inte desamma. I de flesta sammanhang utanför nationalräkenskaperna används begreppet på det sätt som används här. De största investeringarna per anställd görs inom gruv- och utvinningsindustrin, inom pappersindustrin och inom kemisk industri. De lägsta inom textilindustrin.

Stockholms län

Stockholms län har haft en mycket stark befolkningstillväxt. Mellan 1980 och 1995 är folkökningen hela 200 000 personer. I tabell 7 presenteras vissa data om industrin i länet. I tabellerna på regional nivå har dessutom vissa uppgifter från befolknings- och sysselsättningsstatistiken lagts till.

Den helt dominerande delbranschen inom industrin är elektronikindustrin, som svarar för 40 procent av industrins produktionsvärde i länet. Stockholms län är också hemlän för en stor del av Sveriges elektronikindustri, och 41 procent av delbranschens produktionsvärde finns i länet. Förlagsverksamhet och grafisk industri har också en koncentration till länet. Här finns 43 procent av den svenska produktionen. Stockholms län har också hela 43 procent av den FoU-intensiva industrin, men bara 11 procent av den kunskapsintensiva.

Industrin i Stockholms län har ett relativt högt förädlingsvärde. Fördelat per anställd är förädlingsvärdet 634.000 kronor. Det är 20 procent högre än genomsnittet för riket.

Västra Götalands län

Västra Götalands län har en befolkningsökning som ligger lika med riksgenomsnittet under perioden 1980-1995. Noterbart är att länet innehåller såväl storstaden Göteborg som landets största glesbygdsbefolkning. I tabell 8 presenteras data om industrin i länet.

Transportmedelsindustrin är inte oväntat dominerande i länet och svarar för 41 procent av länets produktion. Transportmedelsindustrin i Västra Götalands län svarar dessutom för hela 55 procent av landets produktion i delbranschen.

Länet svarar för 20 procent av landets industri vad gäller såväl produktionsvärde som förädlingsvärde. Förädlingsvärdet per anställd ligger något under riksgenomsnittet, medan bruttoinvesteringarna per anställd ligger något över riksgenomsnittet.

Skåne län

Intresset kring näringslivet i Skåne har en längre tid varit inriktat på byggandet av Öresundsbron. Nu när bron är klar borde det vara av intresse att följa industrins utveckling i regionen. Genom Företagsstatistiken finns ett dataunderlag från och med år 1997. Tillsammans med annan information från till exempel befolknings- och sysselsättningsstatistik borde detta ge möjligheter till intressanta studier av industriutvecklingen i länet.

Befolkningsökningen i Skåne 1980-1995 ligger över riksgenomsnittet. Men för Malmös del är befolkningsökningen bara hälften av riksgenomsnittet. Det är de övriga tätorterna (i synnerhet Lund) som svarar för merparten av ökningen. Glesbygdsbefolkningen minskar i Skåne i motsats till övriga landet, men till stor del beror detta på tätorternas geografiska expansion, som gjort att tidigare glesbygd nu klassas som tätort.

I tabell 9 ges vissa data om industrin i länet. Livsmedelsindustrin är den största delbranschen inom den skånska industrin. Den svarar för 22 procent av industrins produktionsvärde i länet. Skånes livsmedelsindustri svarar dessutom för 27 procent av landets totala livsmedelsindustri.

Skåne län svarar för 12 procent både av rikets produktionsvärde och förädlingsvärde i industrin. Förädlingsvärdet per anställd ligger något under riksgenomsnittet, och bruttoinvesteringarna per anställd ligger en bra bit under riksgenomsnittet.

Tabeller

1. Produktionsvärde

Production value, million SEK, and share of total production value

Näringsgren	SNI 92	Produktionsvärde, miljoner kr		Andel av produk- tionsvärde, %	
		1998	1997	1998	1997
Industrin totalt	10-37	1 240 510	1 172 836	100	100
Gruvor o utvinning	10-14	14 452	14 225	1	1
Livsmedelsindustri	15-16	117 272	117 377	9	10
Textilindustri	17-19	13 578	12 991	1	1
Trävaruindustri	20	58 103	58 379	5	5
Pappersindustri	21	96 351	93 844	8	8
Förlag; grafisk industri	22	63 499	61 610	5	5
Kemisk industri	23-24	97 423	91 952	8	8
Gummi- och plastindustri	25	31 433	28 604	3	2
Jord- och stenindustri	26	21 115	20 634	2	2
Stål- och metallindustri	27	71 574	79 056	6	7
Metallvaruindustri	28	84 993	75 042	7	6
Maskinindustri	29	137 648	128 462	11	11
Elektronikindustri	30-33	212 459	188 289	17	16
Transportmedelsindustri	34-35	191 184	175 483	15	15
Övrig tillverkningsindustri	36-37	29 425	26 888	2	2
Gruppering enligt Ohlsson/Vinell:					
Tillverkningsind totalt	15-37	1 226 057	1 158 611	100	100
Skyddad		196 546	191 505	16	17
Arbetsintensiv		220 949	208 108	18	18
Kapitalintensiv		205 284	208 562	17	18
Kunskapsintensiv		351 711	330 545	29	29
FoU-intensiv		251 567	219 891	21	19

2. Industrins förbrukning

Intermediate consumption, million SEK, and share of production value

Näringsgren	SNI 92	Förbrukning, miljoner kr		Andel av produk- tionsvärde, %	
		1998	1997	1998	1997
Industrin totalt	10-37	853 625	804 169	69	69
Gruvor o utvinning	10-14	9 018	8 214	62	58
Livsmedelsindustri	15-16	87 003	87 042	74	74
Textilindustri	17-19	8 642	8 171	64	63
Trävaruindustri	20	43 499	42 458	75	73
Pappersindustri	21	65 358	63 841	68	68
Förlag; grafisk industri	22	40 665	39 572	64	64
Kemisk industri	23-24	61 609	58 313	63	63
Gummi- och plastindustri	25	19 865	18 007	63	63
Jord- och stenindustri	26	13 569	12 976	64	63
Stål- och metallindustri	27	53 621	59 313	75	75
Metallvaruindustri	28	50 693	44 935	60	60
Maskinindustri	29	89 604	82 188	65	64
Elektronikindustri	30-33	154 923	132 670	73	70
Transportmedelsindustri	34-35	135 041	128 861	71	73
Övrig tillverkningsindustri	36-37	20 515	17 610	70	65

3. Förädlingsvärde

Value added, million SEK, and share of total value added

Näringsgren	SNI 92	Förädlingsvärde, miljoner kr		Andel av förädlingsvärde, %	
		1998	1997	1998	1997
Industrin totalt	10-37	386 884	368 665	100	100
Gruvor o utvinning	10-14	5 434	6 011	1	2
Livsmedelsindustri	15-16	30 269	30 335	8	8
Textilindustri	17-19	4 936	4 820	1	1
Trävaruindustri	20	14 604	15 921	4	4
Pappersindustri	21	30 993	30 003	8	8
Förlag; grafisk industri	22	22 835	22 038	6	6
Kemisk industri	23-24	35 814	33 639	9	9
Gummi- och plastindustri	25	11 568	10 597	3	3
Jord- och stenindustri	26	7 545	7 658	2	2
Stål- och metallindustri	27	17 953	19 743	5	5
Metallvaruindustri	28	34 299	30 107	9	8
Maskinindustri	29	48 044	46 274	12	13
Elektronikindustri	30-33	57 536	55 619	15	15
Transportmedelsindustri	34-35	56 144	46 623	15	13
Övrig tillverkningsindustri	36-37	8 910	9 278	2	3
Gruppering enligt Ohlsson/Vinell:					
Tillverkningsind totalt	15-37	381 450	362 654	100	100
Skyddad		60 488	58 988	16	16
Arbetsintensiv		73 274	71 302	19	20
Kapitalintensiv		60 675	60 156	16	17
Kunskapsintensiv		112 909	106 626	30	29
FoU-intensiv		74 104	65 582	19	18

4. Anställda och förädlingsvärde per anställd

Employment and value added per employee, 1000 SEK

Näringsgren	SNI 92	Anställda, antal		Förädlingsvärde per anställd, 1000 kr	
		1998	1997	1998	1997
Industrin totalt	10-37	731 055	712 715	529	517
Gruvor o utvinning	10-14	8 503	8 380	639	717
Livsmedelsindustri	15-16	63 218	62 443	479	486
Textilindustri	17-19	15 485	14 496	319	332
Trävaruindustri	20	34 978	34 396	418	463
Pappersindustri	21	41 958	43 068	739	697
Förlag; grafisk industri	22	48 844	48 544	468	454
Kemisk industri	23-24	41 896	40 359	855	833
Gummi- och plastindustri	25	24 624	22 903	470	463
Jord- och stenindustri	26	16 749	16 644	451	460
Stål- och metallindustri	27	31 780	32 222	565	613
Metallvaruindustri	28	88 533	85 191	387	353
Maskinindustri	29	98 768	95 841	486	483
Elektronikindustri	30-33	94 533	92 814	609	599
Transportmedelsindustri	34-35	92 997	88 091	604	529
Övrig tillverkningsindustri	36-37	28 189	27 323	316	340

5. Arbetskraftskostnader

Labour costs, million SEK, and share of value added

Näringsgren	SNI 92	Arbetskraftskost- nader, miljoner kr		Andel av förädlingsvärde, %	
		1998	1997	1998	1997
Industrin totalt	10-37	254 033	238 748	66	65
Gruvor o utvinning	10-14	3 055	3 082	56	51
Livsmedelsindustri	15-16	19 954	19 196	66	63
Textilindustri	17-19	4 103	3 753	83	78
Trävaruindustri	20	10 514	10 046	72	63
Pappersindustri	21	16 074	15 925	52	53
Förlag; grafisk industri	22	17 212	17 004	75	77
Kemisk industri	23-24	17 320	16 132	48	48
Gummi- och plastindustri	25	7 898	6 970	68	66
Jord- och stenindustri	26	5 492	5 303	73	69
Stål- och metallindustri	27	11 635	11 430	65	58
Metallvaruindustri	28	26 478	24 576	77	82
Maskinindustri	29	35 104	32 906	73	71
Elektronikindustri	30-33	36 598	34 776	64	63
Transportmedelsindustri	34-35	34 853	30 380	62	65
Övrig tillverkningsindustri	36-37	7 742	7 270	87	78

6. Bruttoinvesteringar och investering per anställd

Gross investment million SEK, and investment per employee 1000 SEK

Näringsgren	SNI 92	Bruttoinvesteringar, miljoner kr		Investering per anställd, 1000 kr	
		1998	1997	1998	1997
Industrin totalt	10-37	70 250	71 356	96	100
Gruvor o utvinning	10-14	2 372	2 564	279	306
Livsmedelsindustri	15-16	5 300	4 933	84	79
Textilindustri	17-19	709	690	46	48
Trävaruindustri	20	3 928	4 197	112	122
Pappersindustri	21	8 504	10 319	203	240
Förlag; grafisk industri	22	3 399	3 120	70	64
Kemisk industri	23-24	8 586	8 489	205	210
Gummi- och plastindustri	25	2 313	2 222	94	97
Jord- och stenindustri	26	1 339	1 115	80	67
Stål- och metallindustri	27	4 529	4 319	142	134
Metallvaruindustri	28	5 922	5 479	67	64
Maskinindustri	29	5 176	5 334	52	56
Elektronikindustri	30-33	6 535	6 341	69	68
Transportmedelsindustri	34-35	10 313	10 860	111	123
Övrig tillverkningsindustri	36-37	1 325	1 375	47	50
Gruppering enligt Ohlsson/Vinell:					
Tillverkningsind totalt	15-37	67 877	68 792	94	98
Skyddad		9 900	9 189	71	67
Arbetsintensiv		14 244	13 716	76	76
Kapitalintensiv		16 315	17 799	195	210
Kunskapsintensiv		17 042	17 357	83	87
FoU-intensiv		10 376	10 732	96	102

7. Stockholms län, strukturdata
Stockholm county, structural data

	Länet		Riket		Andel,%	
	1998	1997	1998	1997	1998	1997
Produktionsvärde, mkr	213 260	193 670	1 240 510	1 172 836	17	17
- elektronikindustri, mkr	86 235	77 559	212 459	188 289	41	41
- kemisk industri, mkr	30 078	28 828	97 423	91 952	31	31
- förlag; grafisk ind, mkr	27 377	26 822	63 499	61 610	43	44
enligt Ohlsson/Vinell:						
- skyddad, mkr	40 298	39 342	196 546	191 505	21	21
- arbetsintensiv, mkr	14 555	14 522	220 949	208 108	7	7
- kapitalintensiv, mkr	9 297	10 352	205 284	208 562	5	5
- kunskapsintensiv, mkr	39 174	30 914	351 711	330 545	11	9
- FoU-intensiv, mkr	109 095	97 497	251 567	219 891	43	44
Förädlingsvärde, mkr	62 450	54 929	386 884	368 665	16	15
Förädlingsv, tkr /anställd	634	580	529	517		
Bruttoinvesteringar, mkr	10 195	8 875	70 250	71 356	15	12
Bruttoinv, tkr /anställd	103	94	96	100		
Befolkning	1 762 924	1 783 440	8 854 322	8 847 625	20	20
Sysselsatta	901 764	863 636	3 929 974	3 801 301	23	23
- därav inom industrin	102 544	100 373	777 665	757 684	13	13

8. Västra Götalands län, strukturdata
Västra Götaland county, structural data

	Länet		Riket		Andel,%	
	1998	1997	1998	1997	1998	1997
Produktionsvärde, mkr	253 843	237 692	1 240 510	1 172 836	20	20
- transportmedelsind, mkr	105 251	97 961	191 184	175 483	55	56
- maskinindustri, mkr	22 725	22 176	137 648	128 462	17	17
- kemisk industri, mkr	22 604	22 279	97 423	91 952	23	24
enligt Ohlsson/Vinell:						
- skyddad, mkr	30 973	30 598	196 546	191 505	16	16
- arbetsintensiv, mkr	45 862	42 025	220 949	208 108	21	20
- kapitalintensiv, mkr	25 519	25 112	205 284	208 562	12	12
- kunskapsintensiv, mkr	126 088	119 461	351 711	330 545	36	36
- FoU-intensiv, mkr	24 482	19 770	251 567	219 891	10	9
Förädlingsvärde, mkr	76 279	71 457	386 884	368 665	20	19
Förädlingsv, tkr /anställd	525	512	529	517		
Bruttoinvesteringar, mkr	14 869	14 166	70 250	71 356	21	20
Bruttoinv, tkr /anställd	102	102	96	100		
Befolkning	1 486 918	1 485 611	8 854 322	8 847 625	17	17
Sysselsatta	665 982	643 750	3 929 974	3 801 301	17	17
- därav inom industrin	154 706	148 665	777 665	757 684	20	20

9. Skåne län, strukturdata

Skåne county, structural data

	Länet		Riket		Andel, %	
	1998	1997	1998	1997	1998	1997
Produktionsvärde, mkr	143 541	138 592	1 240 510	1 172 836	12	12
- livsmedelsindustri, mkr	31 690	31 214	117 272	117 377	27	27
- kemisk industri, mkr	20 075	18 209	97 423	91 952	21	20
- maskinindustri, mkr	18 859	17 471	137 648	128 462	14	14
enligt Ohlsson/Vinell:						
- skyddad, mkr	39 434	39 197	196 546	191 505	20	20
- arbetsintensiv, mkr	30 842	28 219	220 949	208 108	14	14
- kapitalintensiv, mkr	25 438	22 120	205 284	208 562	12	11
- kunskapsintensiv, mkr	29 683	28 342	351 711	330 545	8	9
- FoU-intensiv, mkr	17 137	19 996	251 567	219 891	7	9
Förädlingsvärde, mkr	45 473	44 355	386 884	368 665	12	12
Förädlingsv, tkr /anställd	509	514	529	517		
Bruttoinvesteringar, mkr	7 197	7 560	70 250	71 356	10	11
Bruttoinv, tkr /anställd	80	88	96	100		
Befolkning	1 120 426	1 116 603	8 854 322	8 847 625	13	13
Sysselsatta	466 879	453 354	3 929 974	3 801 301	12	12
- därav inom industrin	93 385	91 799	777 665	757 684	12	12

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Företagsstatistiken om industrin omfattar samtliga verksamhetsenheter, som klassas inom branscherna 10-37 enligt Standard för svensk näringsgrensindelning 1992, SNI 92. Företagsstatistiken är årlig och referensperioden sammanfaller med företagets redovisningsperiod i de fall företagen har kalenderår som redovisningsår. I de fall företagen har brutet räkenskapsår, så är referensperioden det redovisningsår som närmast överensstämmer med kalenderåret.

Definitioner och förklaringar

Undersökningsobjektet är verksamhetsenhet. En verksamhetsenhet är i de flesta fall lika med en företagsenhet, utom för de största branschblandade företagen, där en verksamhetsenhet kan vara en del av ett företag. För den regionala redovisningen är undersökningsobjektet den lokala verksamhetsenheten. En lokal verksamhetsenhet är helt enkelt den del av en verksamheten som bedrivs på en viss adress.

Så görs statistiken

Företagsstatistiken är en totalundersökning. Företag med minst 50 anställda samt några företag med stor balansomslutning eller med stor verksamhet får fylla i en enkät med efterfrågade uppgifter. För övriga företag gäller att uppgifter tas in via de standardiserade räkenskapsutdragen (SRU), som företagen lämnar till skattemyndigheterna, som bilaga till skattedeklarationen. För de enkätundersökta företagen kan söka variabler efterfrågas direkt i frågeformuläret. För de företag som undersöks via SRU finns inte denna möjlighet, utan här får modellberäkningar göras för att komma fram till värden för vissa av de eftersökta variablerna.

Cirka 50 000 företag ingår i industridelen av Företagsstatistiken. Av dessa enkätundersöks cirka 2 000 företag eller fyra procent. Dessa fyra procent svarar dock för mer än 80 procent av förädlingsvärdet i industrin. De enkätundersökta företagen står alltså för den helt avgörande delen av undersökningens resultat. I vissa enskilda delbranscher svarar dock SRU-företag för över hälften av förädlingsvärdet.

Statistikens tillförlitlighet

Eftersom Företagsstatistiken är en totalundersökning, så finns inga urvalsfel i undersökningen. Objektsbortfallet är av mycket liten omfattning. För enkätdelen av undersökningen gäller uppgiftslämnarplikt. Om uppgifterna ändå inte kommer in kan en del hämtas från årsredovisningar eller skattematerial. Det förekommer en viss undertäckning, genom att företag som haft verksamhet bara en del av året inte kommer med, men även detta fel torde vara av liten omfattning. Vidare kan vissa företag ha felaktig information om bransch, vilket gör att företaget i fråga inte kommer med i den del av undersökningen som avser industrin. På samma sätt kan också ett företag komma med i industrin, som egentligen inte hör dit. Dessa fel torde enbart gälla de minsta företagen.

Den största felkällan är det partiella bortfallet, det vill säga att uppgifter saknas för en viss variabel i undersökningen. Omfattningen av detta fel har inte beräknats, men kan för vissa variabler vara högst besvärande. Detta gäller dock inte de variabler som redovisas i denna publikation. En annan felkälla kan vara att företagen lämnar felaktiga uppgifter. En del av dessa felaktigheter upptäcks vid den ganska omfattande granskning av materialet som görs inom SCB, men allt är naturligtvis inte möjligt att upptäcka. Ytterligare en felkälla är de bearbet-

ningsfel som görs inom SCB. För en ny undersökning som denna kan sådana fel vara av ganska betydande omfattning.

Sammanfattningsvis gäller alltså att statistikens tillförlitlighet är god för övergripande variabler av den typ som redovisas i denna publikation, men kan vara av mindre tillförlitlighet när det gäller enskilda mer specifika variabler.

Bra att veta

Jämförelse med Industristatistiken

Företagsstatistiken infördes i Sverige för första gången avseende år 1997. Den ersatte då Finansstatistiken samt den ekonomiska delen i Industristatistiken. Dessa båda undersökningar upphörde i och med detta. Här presenterade data är närmast en fortsättning av Industristatistiken, även om mycket är nytt i Företagsstatistiken jämfört med den gamla Industristatistiken.

Någon ordentlig genomgång av hur omläggningen har påverkat resultaten har ännu inte gjorts, men en jämförelse med beräkningarna i Industristatistiken av motsvarande resultat ger ändå vid handen att Företagsstatistikens beräkningar ger högre resultat. Industristatistiken 1996 hade ett förädlingsvärde på 319 757 miljoner kr totalt för industrin, inklusive de beräkningar som gjordes för företag med mindre än 10 anställda och för Samhall-företagen. I Företagsstatistiken för 1997 är förädlingsvärdet 368 665 miljoner kr totalt för industrin, vilket alltså innebär en ökning med 15 procent. En del av detta är naturligtvis en verklig ökning. Men till en stor del beror ökningen på ett mer distinkt sätt att beräkna förädlingsvärdet på i Företagsstatistiken.

Industriproduktionen enligt Industristatistiken 1996 var 1 015 734 miljoner kr inklusive beräkningar för företag med mindre än 10 anställda och för Samhall-företagen. I Företagsstatistiken 1997 uppgår industriproduktionen till 1 078 624 milj kr (rensat för icke-industriell verksamhet). Detta innebär alltså en ökning med sex procent.

Skillnader i förhållande till den företagsekonomiska redovisningen i SM NV 11

En mer företagsekonomisk beskrivning av industriföretagen gjordes tidigare i Finansstatistiken. Finansstatistiken upphörde 1996, men en stor del av denna statistik finns numera med i Företagsstatistiken. Uppgifter presenterade i enlighet med Finansstatistiken finns i SM NV 11, Ekonomisk redogörelse för företagen 1997. En motsvarande publikation är planerad för år 1998.

Till skillnad från den nyss nämnda publikationen, som alltså följer Finansstatistikens upplägg, så har föreliggande publikation ett upplägg som liknar Industristatikens. En stor skillnad härvidlag är att den finansstatistiska redovisningen har företaget som redovisningsobjekt, medan den här presenterade publikationen försöker följa en mer branschren redovisning. Den finansstatistiska redovisningen med företaget som redovisningsobjekt brukar kallas en institutionell redovisning, medan den branschvisa brukar kallas en funktionell redovisning. I den institutionella redovisningen förs således all verksamhet inom ett branschblandat företag till den största branschen inom företaget. I en funktionell redovisning är i stället verksamhetsenheter den minsta byggstenen. En verksamhetsenhet är en del av ett företag, om företaget är branschblandat. Här skall dock genast sägas att det är bara de större branschblandade företagen som delas på flera verksamhetsenheter. Tumregeln är att ingen uppdelning görs av företag med mindre än 50 anställda. Detta innebär att de flesta företag bara har en verksamhetsenhet. Skillnaden i resultat mellan en funktionell och institutionell redovisning är ändå stor. I vissa detaljbranscher inom industrin ligger skillnaden på över 50 procent.

En annan skillnad i denna redovisning jämfört med den institutionella är att tyngdpunkten här läggs på nationalekonomiska begrepp som produktionsvärde,

förädlingsvärde, förbrukning och så vidare. I den institutionella redovisningen ligger tyngdpunkten mer på företagsekonomiska begrepp och nyckeltal. Finansiella poster och balansräkningsposter finns med i den institutionella redovisningen, men saknas här.

En viktig skillnad mellan redovisningen i detta SM och i SM NV 11 är, att i SM NV 11 är enbart bolagssektorn med. I detta SM är även andra företagsformer med. För industrin innebär detta att antalet företag är betydligt fler här. De tillkommande företagen utgörs nästan uteslutande av egna företagare.

Annan statistik

Den del i Industristatistiken, som avsåg varuproduktionen utgör numera en egen undersökning benämnd Industrins varuproduktion (IVP). Värdet av industriproduktionen i IVP skall (i stort sett) överensstämma med värdet i Företagsstatistiken. År 1997 var värdet 1 020 miljarder kr och 1998 var värdet 1 063 miljarder kr i IVP. Motsvarande värde för Företagsstatistiken var 1 079 miljarder kr år 1997 och 1 136 miljarder kr år 1998. Differensen var alltså 5 procent år 1997 och 6 procent år 1998. En stor del av skillnaden beror på att företag med mindre än 10 anställda inte är med i IVP. En annan orsak till skillnaden är att raffinaderiernas produktion mäts olika i de båda undersökningarna.

Det finns stora definitionsmässiga skillnader mellan arbetsmarknadsstatistikens sysselsättningsuppgifter och Företagsstatistikens. De uppgifter som finns om anställda i Företagsstatistiken bör därför enbart användas i samband med andra variabler som finns i Företagsstatistiken. Om man enbart är intresserad av sysselsättningsuppgifter för industrin är det arbetsmarknadsstatistiken som rekommenderas.

Enligt EU-förordningen skall även energiproduktion räknas in i industriproduktionen. Av tradition redovisas inte energiproduktionen som en del av industriproduktionen i svensk statistik. Det görs inte heller här, utan energiproduktionen redovisas i SM EN 11 Årlig el-, gas- och fjärrvärmeförsörjning.

Regional redovisning

Företagsstatistiken för industrin går också att fördela per kommun. Detta möjliggörs genom att ett fåtal variabler efterfrågas per lokal verksamhetsenhet, vilket är ungefär detsamma som ett arbetsställe. De variabler som efterfrågas är uppgifter om anställda och löner samt uppgifter om investeringar. Uppgiften om löner används för att fördela uppgifter om produktionsvärde, förädlingsvärde etc. från verksamhetsenheten ner till den lokala verksamhetsenheten.

Det är viktigt att använda den lokala verksamhetsenheten som minsta byggsten vid regionala redovisningar. Visserligen är de flesta företag lokaliserade till endast en ort. Men de största och mest betydande företagen har för det mesta verksamhet på flera orter i Sverige. Eftersom dessa företag betyder så mycket i statistiken, skulle det ge en helt missvisande bild, att inte fördela verksamheten per lokal verksamhetsenhet. Industrin i vissa kommuner och vissa branscher skulle i stort sett försvinna, om inte denna fördelning görs.

I denna publikation görs endast en redovisning för de tre befolkningsmässigt största länen.

EU-förordningen

Företagsstatistiken regleras i en särskild EU-förordning. Förordningen är detaljerad och i en särskild bilaga finns också tilläggsförordningar för industrin. Motsvarande bilagor finns också för byggverksamheten och för handeln. EU-förordningen var det helt avgörande skälet till att Företagsstatistiken startades år 1997. Förordningen bestämmer vilka variabler som skall insamlas och redovisas

och hur dessa skall definieras. Förordningen avser i första hand vad som skall insamlas på företagsnivå.

Publicering

Företagsstatistiken har ett stort variabelinnehåll. Den ger också möjlighet till fördelningar på finaste branschnivå, SNI 92 på femsiffernivå, och storleksklasser. Sekretesskraven sätter emellertid gränser för vilka fördelningar som är möjliga. För industrin ges också möjlighet till regional fördelning ner till kommunnivå. Efterhand kommer uppgifter från Företagsstatistiken att läggas in i Sveriges statistiska databaser (SSD). I denna rapport görs enbart en redovisning av variabler på övergripande nivå.

Publicering i SM görs även i SM NV 11 Ekonomisk redogörelse för företagen. I SM NV 11 redovisas hela bolagssektorn exklusive finansiella företag. Skillnaderna mellan redovisningen i NV 11 och detta SM har beskrivits ovan. Tanken var att redovisa Byggnadsverksamheten i SM NV 17. Detta kommer dock ej att ske under innevarande år. Byggnadsverksamheten undersöktes tidigare i en särskild undersökning, men är numera en del av Företagsstatistiken.

Fortfarande kan revideringar behöva göras i såväl Företagsstatistik 1997 som 1998. Sådana revideringar kommer att löpande läggas in i SSD.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Summary and List of terms

Summary

The industry for electrical and optical equipment achieved both the highest production value and the highest value added in Swedish manufacturing in 1997 and 1998. The highest value added per employee was attained in the chemicals industry. The different manufacturing industries are located in different parts of Sweden. The industry for electrical and optical equipment is concentrated in the Stockholm area, the transport equipment industry in western Sweden and the food industry in southern Sweden.

According to the Structural Business Statistics, Swedish manufacturing and mining had a total production value of SEK 1 173 billion in 1997 and 1 241 billion in 1998. The value added was SEK 369 billion in 1997 and SEK 387 billion in 1998. Gross investments in fixed assets totalled SEK 71 billion in 1997 and SEK 70 billion in 1998.

The data in this publication derives from the new Structural Business Statistics in Sweden, which replace former statistics in this field. The Swedish Structural Business Statistics comply with the relevant EU regulations.

List of terms

Anställda	Employed
Arbetskraftskostnader	Labour costs
Bruttoinvesteringar	Gross investment
Befolkning	Population
Förbrukning	Intermediate consumption
Företagsstatistik	Structural Business Statistics
Förädlingsvärde	Value added
Industri	Manufacturing and mining and quarrying
Materiella anläggningstillgångar	Tangible fixed assets
Näringsgren/bransch	Industry
Produktionsvärde	Production value
SNI 92	NACE
Sysselsatta	Employment